

Mariëtte Hamer (PvdA)

'Uiteindelijk is tijd het enige wat je hebt in dit leven'

'Mijn grootste kritiek op hoe de politiek zich organiseert, is dat ze slordig met tijd van mensen omgaat''

'We maken elkaar hier in dit huis soms gek door de combinatie van de media die er druk op zetten en de verwachting die men heeft over wat men moet leveren'

PvdA-Kamerlid Mariëtte Hamer is tien jaar onderwijswoordvoerder geweest. Voor haar is de vraag '1.000 of 1.040?' dan ook geen geheimtaal. Het gaat over het aantal onderwijs-uren. Minstens zo belangrijk als dat aantal is natuurlijk, hoe die uren worden ingevuld. 'Ik ben destijds zwanger de Kamer ingegaan. Dat heeft mijn politieke bestaan altijd beïnvloed. Uitgezonderd de periode dat ik fractievoorzitter was, heb ik altijd Kinderopvang gedaan. Mijn dochter is nu dertien en zit op een theater-HAVO/VWO. Hoe die school met tijd bezig is vind ik fantastisch, omdat het daar niet meer gaat om de indeling van docenten maar om hoe je de kinderen maximaal kunt inspireren. Eigenlijk zou je willen dat elke school op die manier met z'n tijd omgaat.'

Hoe gaat de Kamer ermee om? 'Slordig. Mijn grootste kritiek op hoe de politiek zich organiseert, is dat ze slordig met tijd van mensen omgaat. We proppen alles in drie dagen, omdat vroeger Kamerleden van ver met de postkoets moesten komen. Dus maandag heen en vrijdag terug, om nog een beetje weekend te kunnen hebben. Als we nu met reces gaan moet dat nog steeds op donderdag, want vrijdag is geen Kamerdag. Dan zitten we hier tot diep in de nacht te stemmen en doen we de meest bizarre dingen. Vooral 's nachts vallen er ook kabinetten. Het moet allemaal in die drie dagen gepropt worden. Op maandag en vrijdag doe je natuurlijk ook allerlei andere dingen die met politiek te maken hebben. En in het weekend ga je naar je partijactiviteiten, dus als je niet oppast ben je zeven dagen per week bezig, met soms de nacht er nog bij.'

Welke invloed heeft zo'n permanent tijdsbeslag op de politici en hun functioneren? 'Er wordt eigenlijk slecht nagedacht over het feit dat mensen ook behoren te slapen, en dat het helpt als je tijd hebt om te eten. Als je te lang doorgaat worden mensen moe, ze gaan fouten maken, de spanning loopt te hoog op. De nacht waarin het vorige kabinet viel hebben Arie Slob en ik tegen elkaar gezegd: 'Waarom gaan we niet gewoon naar huis en komen we morgen terug?'. Want iedereen was over z'n toeren. Maar dat kan dan niet, want de journalisten staan voor de deur en die moeten toch iets weten. We maken elkaar hier in dit huis soms gek door de combinatie van de media die er druk op zetten en de verwachting die men heeft over wat men moet leveren. Daar wordt de kwaliteit van de politiek niet altijd beter van.'

Komt ook de effectiviteit van politici in de knel naarmate ze meer extra uren maken? 'We leven heel erg in tradities van vroeger maar in de samenleving van nú, dus er komt alleen maar bij. Er moet steeds meer in dezelfde tijd, terwijl de indeling van die tijd op een oud systeem is gebaseerd. In het Presidium hebben we wel eens overwogen om de maandag erbij te betrekken, maar als je van ver komt is het is ook wel weer prettig als je dan geen verplichtingen in Den Haag hebt. Maar zeker in drukke tijden, bijvoorbeeld bij de begrotingsbehandelingen, zijn we dan toch op een rare manier met elkaar bezig. De

effectiviteit ten opzichte van vroeger is niet lager, maar die zou wel hoger kunnen zijn als we met de middelen van nu onze tijd beter zouden indelen. Bijvoorbeeld door eens goed naar die vergadertijden te kijken, naar gebruik van allerlei digitale middelen en naar andere manieren van vergaderen dan fysiek bijeenkomen.'

Mariëtte Hamer kent het Haagse vergaderen van binnen en van buiten. Aan te lang vergaderen heeft ze een hekel. Wie is er eigenlijk verantwoordelijk voor al dat lange vergaderen? 'Dat doe je met elkaar.' Moet de voorzitter zo'n veel te lange vergadering niet gewoon afkappen? 'Als je voorzit kun je dat doen. Voorzitters zie je vaak wel erg voorzichtig zijn, en we proberen altijd alles via regeltjes te doen.' U zit zelf ook regelmatig Kamervergaderingen voor. Merkt u in die rol wel eens dat Kamerleden door onderlinge opzetjes spreektijd proberen te winnen? 'Natuurlijk. Dat doen we allemaal. Soms spreek je het met elkaar af, bijvoorbeeld: als jij mij nou die vraag stelt, dan hoeft het niet in m'n tekst.' Ergert dat de voorzitter? 'Nee; we weten natuurlijk allemaal dat er dat spel is. Het hangt er gewoon erg van af hoe de rest van de agenda eruit ziet.'

'Soms is het ook wel eens grappig. Bijvoorbeeld toen ik voorzat op een avond - het was geloof ik sinterklaasavond - en Piet Hein Donner, die nogal lang van stof is, een ongelooflijk juridisch debat had met Eerdmans, Aleid Wolfsen en een paar anderen. Iedereen wilde eigenlijk gewoon lekker naar huis. Na een pauze liep hij langs me en zei: 'Ik heb alles op papier staan'. Toen zei ik: 'Da's mooi, dan ga ik voorstellen dat je het opstuurt'. Je kunt met hem wel geinen, dus bij de heropening deed ik als ordevoorstel dat de minister, nu hij de antwoorden al op papier had, alles schriftelijk zou beantwoorden. Hij was flabbergasted, hij wist niet wat 'm overkwam. We hebben het zo gedaan en er is niks misgegaan.'

U draagt vandaag een Edox. Is het een trouwe dienaar of een van meerdere? 'Ik heb meerdere horloges. Deze heb ik al heel lang. Ik draag mijn horloges vooral als sieraad, maar ik kijk er bijna nooit op voor de tijd. Als ik wil weten hoe laat het is, kijk ik meestal op de klok of op m'n mobieltje.'

Hoe kijkt u tegen de tijd zelf aan? 'Ik heb een autistische broer. Daardoor weet ik hoe belangrijk tijd in een mensenleven is. In zijn leven is tijd het belangrijkste wat er is. Dat heeft mijn visie op tijd ongelooflijk beïnvloed. Uiteindelijk is tijd het enige wat je hebt in dit leven. En het enige wat constant is. In de politiek kun je ontzettend kicken op momenten, maar dat loopt lang niet altijd gelijk met je privéleven. Daar betekent het vooral dat je weg bent. Dat is een soort worsteling. Ook in een coalitie zitten en tegelijk in een topfunctie, zoals ik een periode heb gedaan, is ontzettend spannend. Ik had het niet willen missen, maar op het moment dat je weer in de oppositie zit biedt dat wel weer wat meer ruimte. Die moet je dan ook benutten, want het kan morgen weer over zijn.' Hoe lang mag die oppositierol wat u betreft duren? 'Liever heel kort, omdat dit kabinet echt desastreus is. Dat zeg ik niet alleen uit partijpolitiek belang, maar ook omdat ik echt vind dat ze de verkeerde dingen doen.'

Is de politiek voor u een contract voor onbepaalde tijd? 'Ja. Ik heb er altijd in gezeten met de gedachte dat je niet weet wanneer het afloopt. Er is ook altijd wel weer iets gebeurd waardoor ik het weer een periode wilde meepikken. Nu ben je zo'n beetje de klasse-oudste en dan wil je ook niet weggaan. Maar misschien komt er morgen iets langs dat je ontzettend leuk en nuttig vindt om te gaan doen. Ik weet het niet, ik ben daar nooit een planner in geweest. Dat is ook wel een gezonde manier om hier rond te lopen.'

Meer lezen? Bestel dan het boek "Tijd voor Politiek" van Paul Walters via  
<http://www.gopher.nl/shop/order.asp?barcode=ISBN&id=9789051797824>